

RADIO FREE EUROPE

R O M A N I A N

BROADCASTING DEPARTMENT

PROGRAM TITLE : IERUNCA'S HALF HOUR Nr.2

AIR DATE : MARCH 4, 1979

LENGTH : 30'

SOURCES :

TRANSLATOR :

SUBTITLE : Un interesant text primit dela un arhitect din țară
care dezvăluie aspecte necunoscute ale deciziilor
luate după cutremur

EDITOR : IERUNCA

AUTHORS & MINS.: IERUNCA

OK-6U.

PRODUCER : *Manuel*

SPEAKERS : *J. Bernard - V. Terunca - Alain Poruit.*

music : yes

sound :

tapes : A.17804

typist : the author

4 March 1979

ROMANIAN ORIGINAL PROGRAMS FOR SUNDAY,

50' RELIGIOUS SERVICE No. 2 (O. VUIA) Holy Liturgy with a sermon by Rev. Leonida Pop from Munich

30' THE WORLD OF RELIGION No. 2 (O. VUIA)

Pope calls for Christian Unity and defence of Human Rights; Pope John Paul's book on religious liberty; the situation of the neo-protestants in Romania; some new effects of religious persecution in Romania; a Christian meeting in Brussels about the future of Europe (VUIA, ROSSIGNON, GROSU, POPESCU, POP)

20' LISTENERS' MAIL No. 2 (N. BERNARD)

Letter concerning the frequent ministerial changes in Romania and the criteria used for selecting ministers; letter appealing to Ceausescu to listen to sincere people who are capable of telling him the truth about the situation in the country and to use more competent people in positions of importance in the country; appeal by a group of neo-protestants from Cluj to President Carter and US Congress and all human rights organisations on "An elementary right trampled by Romanian Authorities"

40' INTERNATIONAL HIT PARADE No. 2 (A. VOICULESCU)

30' IERUNCA'S HALF-HOUR No. 2 (V. IERUNCA)

Presents an interesting text from an architect from Romania who reveals some extraordinary contradictory decisions carried out by the Regime concerning ~~the~~ reconstruction work after the earthquake.

30' POLITICAL PROGRAM No. 12 (summary tomorrow)

20' FOREIGN PRESS ON ROMANIA No. 2 (I. DENES)

INDICATIV

I : La microfon : Virgil Ierunca

S : și Alain Paruit.

I : Am primit din partea unui arhitect din România un text pe care credem că e bine să vi-l comunicăm și Dv. acum când se împlinesc doi ani de la cutremur, deoarece, în cea mai mare parte, privește tocmai felul în care s'a înțeles a se face față, la nivelul autorităților, urmărilor seismului. Textul are două capitole, primul ~~xxx~~ intitulat " 4 Iulie 1977- cutremurul neștiut" - al doilea : " Noul Petropolis".

Să începem cu această dată : 4 Iulie 1977; în ce sens a avut loc atunci un "cutremur neștiut"?

S : " Dacă 4 Martie 1977, a rămas în conștiința Românilor o dată evocând cataclismul, prezența hădă și uriașe a morții, date de 4 Iulie 1977 nu spune nimic ne-inițiaților. Pentru un număr restrâns de oameni însă, ingineri constructori și responsabili la diverse niveluri cu ~~xxxxxxxxxx~~ lichidarea efectelor cutremurilor, 4 Iulie 1977 a însemnat un fel de al doilea cutremur.

" Indată după 4 Martie, chiar în dimineața următoare, s'au mobilizat toate forțele profesioniștilor competenți, ~~și~~ ingineri proiectanți, constructori, cadre universitate, cercetători în domeniul ~~xxxxxxxxxx~~ construcțiilor, spre a expertiza starea clădirilor avariate de cutremur. Trebuie spus că prima etapă a expertizei a dus la niște concluzii alarmante. Printr'o fugă de răspundere specifică salariatului socialist, imensa majoritate a clădirilor expertizate în aceste prime 2-3 zile au ~~xx~~ fost declarate nelocuibile. Cauza acestei exagerări poate că nu era doar ~~xxxxxxxxxx~~ fuga de răspundere, poate că starea de panică, prezența, peste tot, a maldărilor de ruine să fi ~~xxxxx~~ împins pe specialiști spre verdicte aproape unanim alarmante. A intervenit atunci, în mod salutar, conducerea Statului prin tovarășul Gh. Cioară, ~~xxxxxx~~ care a anulat toate fișele de expertizare adunate în acele prime zile de panică, și a dat câteva indicații mai precise asupra modului cum trebuie făcută expertizarea. În limbaj tehnic trebuia răspuns la o întrebare clară : dacă clădirea " ține " la sarcini statice, adică la încarcarea din greutate proprie și din ~~xxxx~~ sarcinile utile? Să ignorăm, cu alte cuvinte, ce ~~alor~~ s-ar putea să se întâmple dacă mâine ar avea loc un nou cutremur. Evident că

această decizie de sus comporta un anume risc, dar, în situația de atunci, era unica atitudine acceptabilă, contrariul însemnând evacuarea mării majorității a locuințelor capitalei, exodul, haosul, cu implicații poate mai grave decât însăși cutremurul.

" S'a reluat deci expertizarea clădirilor avariate conform noilor directive, timp de o lună de zile s'a examinat casă de casă, s'au clasificat clădirile după gradul de urgență al intervenției, după importanța lor socială (prioritate spitalelor, de pildă), după înălțime (întâi clădirile înalte) și s'au centralizat datele. Au rezultat următoarele :

" - 350 de clădiri necesitând consolidarea în primă urgență (dintre care 120 cu deschiderea imediată a șantierului și cu elaborarea ~~proiectului~~ proiectului de consolidare paralele cu începerea efectivă a lucrărilor)

- Alte aproximativ 2000 de clădiri, cu mai mult de 4 niveluri, necesitând ~~consolidări~~ consolidări de mai mică amploare.

- și mii de alte case scunde, intervenții minore într-o etapă următoare.

Pentru clădirile importante, din prima etapă a consolidărilor, au fost numiți șefi de proiect, ingineri constructori cu experiență și personal tehnic din învățământul universitar.

" Totul trebuie făcut din mers, nu era timp de cercetări aprofundate, șeful Statului spusese într'un discurs din Martie că ...

I : " ~~xxx~~ până la 1 Mai 1977 trebuie lichidate complet urmările cutremurului"...

S : " Eufemistic vorbind, fixarea acestui termen putea fi considerat " mobilizator". Pe românește însă termenul era absurd, fiind imposibil de respectat.

Toți șefii de proiect s'au dat peste cap și au prezentat, ~~până~~ până la 10 Aprilie, propunerile de consolidare. Câteva comisii de specialiști au avizat aceste propuneri, au eliminat de la început toate " soluțiile radicale", adică cele care ar fi conferit clădirilor vechi o asigurare antisismică analoagă cu cea a clădirilor nou ~~xxx~~ proiectate. Cuvântul de ordine, venit de sus, a fost...

I : " să se redea clădirilor capacitatea portantă dinaintea de cutremur".

S : " Toate proiectele de consolidare au fost elaborate în acest sens, și s'au deschis șantierul. Dar la nici o lună după avizarea proiectelor " sobre", " minimale", o nouă comisie, condusă de Inspectorul general de Stat pentru Construcții, Mircea Georgescu, a reluat avizările, anulând avizele ~~xxx~~ anterioare, ca prea largi, exercitând presiuni asupra șefilor de proiect, amenințând, totul cu tonul dur specific altei insti.

tuții de Stat decât a tagmei tehnico-ingenerești.

I : " A fost o luptă surdă și inegală. Pe de o parte...

S : " ... inginerii, responsabili cu consolidarea blocurilor avariate ~~incercând~~ încercând să-și apere proiectele, să confere structurilor o tență antisismică acceptabilă, departe de certitudinea absolută, dar compatibilă cu bunul simț ingineresc.

I : De cealaltă parte...

S : " .. șefii : Inspectorul General de Stat, Vice Președintele Capitalei, Iordache și câțiva specialiști de înaltă ~~xxx~~ competență, obligați să susțină punctul de vedere de sus și căutând argumente penibile, în evident nu credeau, negându-și propriile avize date cu o săptămână sau o lună înainte.

" În cursul lunii Iunie, ofensiva Inaltei Comisii împotriva proiectelor de consolidare a devenit tot mai susținută, mai dură, mai tranșantă. A început să se audă că tovarășul Ceaușescu e nemulțumit de felul cum merg consolidările, că cere ca până la 23 August să fie gata totul, etc..Iar la 4 Iulie 1977, toate cadrele tehnice implicate în consolidări, directori de institute, șefi de catedre, șefii proiectelor de consolidare au fost chemați la Sala de Sedințe a CC al PCR pentru Marea Sedință.

" Președintele Consiliului Popular al Capitalei, Ion Dincă, a ținut un raport statistic și " autocritic" privitor la desfășurarea activității de consolidare, evitând însă să se alujească de acest termen unanim folosit de la cutremur și până atunci. ~~xxxxxx~~ Consolidare ? Căcăia Reparații asta se face, asta trebuie făcut. Au urmat niște rapoarte ale celor 8 primii secretari ai Sectoarelor de Partid ale Capitalei. La un moment dat, tovarășul Ceaușescu a început să întrerupă pe vorbitori cu niște întrebări evident derutante. De pildă :

I : " Câți comisi de astea, de specialiști, au fost pe ~~xxx~~ teren, în sectorul 1 ?

S : " Primul secretar Gheorghisan n'a știut din prima clipă dacă e bine să spună un număr mai mare sau mai mic. Nu s'a orientat dincolo de bate vântul și s'a bâlbâit, spre vădita iritare a Secretarului General. A doua întrebare, și mai absconsă :

I : " Au participat la aceste comisii elevi constructori, studenți constructori ?

S " Cum e mai bine să răspunzi ? Dacă spui că n'au participat elevi

elevi constructori, s'ar putea să te faci vinovat de lipsă de încredere față de tineret, elementul nou, dinamic, proaspăt. Dacă spui că au participat, s'ar putea să fi acuzat de lipsă de competență, de caracterul "aventurist" al unor comisii în care niște mucoși decid soarta unor clădiri. După bâlbăiala tov. Gherghișan, a urmat în fine o primă clarificare. Tovarășul Ceaușescu a spus ^{cam așa} "Cum ai lăsat, tovarășe Gherghișan, sectorul dunitatele pe mâna cum vrea să distrugă. Pe Dta, te-a pus partidul, poporul să aperi fiecare casă, fiecare cărămidă. Dacă un expert e iresponsabil, trebuie să-i oprim de iresponsabili". Si în continuare : - "Câte comisii de astea mai lucrează astăzi" ? - Păi să vedeți, numai e decât una... două... ". "De astăzi să nu mai existe nicio comisie. S'au primit nenumărate plângeri de la cetățeni că vin comisiile și le intră în casă, nu sînt lăsați să-și vadă de treabă. Cu ce drept, comisiile astea violează ~~domeniul~~ domiciliul cetățenilor ? Dealtfel, am dat ordin la militie și la procuratură că de azi să fie băgate la închisoare comisiile dacă mai apar".

I : " 8 paranteză : De la 5 Martie, comisiile de ingineri care au făcut expertize, au fost literalmente asaltate de cetățeni, spre a fi vizitate. Mii de cetățeni, după ce au fost vizitați, au cerut să vină o nouă comisie, pentru că prima n'ar fi văzut toate fisurile, între timp mai apărând altele. Mii de cetățeni acostau pe se tradă pe membrii acestor comisii, oferindu-le mici atenții - ca universalul pachet de Kent, de pildă - și erau jigniți când erau refuzați. Or, toată lumea, știe acest lucru, realitatea fiind exact contrară afirmațiilor de mai sus.

" O a doua paranteză . Incepând chiar din noaptea cutremurului, clădirile în care locuiau Cei de Sus, precum și sediile de partid, au avut soartă cu totul diferită de cea a clădirilor " civile". Cățiva dintre cei mai buni ingineri și profesori au fost scoși din comisiile obișnuite și pentru a examina locuințele celor mari, metru cu metru. S'au adus cele mai bune și mai eficiente utilaje, materiale, meșteri, ingineri atât ai Gospodăriei de Partid cât și din alte părți și s'a trecut la consolidări imediate, totul supradimensionat, cu exces de oțel și beton, fără nici o reticență de ordin economic.

" Să închidem paranteza și să revenim la ședința din 4 Iulie 1977. Ceilalți primari de sectoare s'au orientat dintr-o experiență a Primului secretar de la I, și și-au aliniat rapoartele pe linia venită de Sus. Apoi secretarul general a întrebat dacă are cineva de spus ceva în special, directorii... Tăcere mormântală. Si atunci a vorbit el însuși și să reconstituim acest discurs rostit atunci de Nicolae Ceaușescu.

XXXXXXXX Să reconstituim incriminările și directivele date atunci de Nicolae Ceaușescu :

S : " Am hotărît să punem capăt comisiilor.. S'a creat o psihoză... Se interzice închiderea oricărui magazin.. In sectoare s'au făcut acțiuni ireponsabile... Case care nu aveau nimic au fost cioplite, cică pentru a se vedea dacă stâlpul de beton nu are nimic. Case care acu 3 zile erau întregi, acum au șchale, se demolează tencuiala. Zeci de imobile fără nicio stricăciune au fost scoase din funcțiune. Inginerii și proiectanții au distrus cu mult mai mult decât ceea ce a fost distrus de cutremur. Nu există nicio justificare ci pur și simplu o concepție greșită a proiectanților . Am examinat 5-6 imobile și nu am văzut decât 2 stâlpi fisurați. S'au scos din funcțiune două cinematografe, spunându-se că n'au fundații. NU NE APUCAM SA FACEM CEEA CE NU S'A FACUT CU 40 SAU 50 DE ANI IN URMA. S'au început lucrări de domeniul romanelor de aventuri, cu expertize, încercări cu aparate... V'a pus cineva să măsoarăți cum s'a construit acum 50 de ani ? Num ai niște oameni ireponsabili pot face ce am văzut eu pe Calea Victoriei.. Ce-i aia că așa au spus profesorii ? Ei răspund de capitală, sau voi, secretarii de Partid, care răspundeți de fiecare zid distrus ? Trebuie să-i tragem la răspundere și pe proiectanți, întreaga gândire trebuie revizuită... S'au apucat să ciocănească spunând " ia să vedem fisurile ascunse"...! Am fost de acord, dar voi ATI PUS CAPITALA LA PAMANT. In imobilele mari se vor face reparații locale, numai acolo unde se vede o ruptură. Nu cum am văzut că face unii ireponsabili care sparg cu ciocanul pneumatic stâlpii ca după aceea să-i consolideze....

I : Incă o paranteză : pentru cămășuirea unui stâlp rupt, este strict necesară spargerea superficială a betonului existent, pentru aderența între betonul nou și cel vechi, lucru evident nu numai la nivelul de inginer constructor. Dar să vedem mai departe directivele de atunci :

S : " Trebuie să terminăm până la 23 August, în afara câtorva cazuri de clădiri ce le vom examina separat. Ni s'au arătat, am văzut și la televizor, soluții moderne... cu ciment... și soluții chimice... Nu le-am văzut nicăieri pe șantier. Am să interzic emisiuni din astea la televizor care nu se aplică în practică . Sinteți în stare să puneți orașul jos la pământ ! XXXXXXXX Un arhitect sau inginer nu dovedește mare pricăpere dacă distruge, ci dacă repară... Să nu vă impresioneze profesorii... și fi am în vedere pe secretarii sectoarelor de partid. Va trebui să vedem cine plătește ce s'a distrus. Damenii și-au

concentrat atenția numai asupra centrului : să distrugă totul. Nu se mai admite nicio REPARATIE CAPITALA. ... Se consideră din această clipă mobilizat tot ~~xxxxxxxxxx~~ institutul de construcții, împreună cu profesorii și școlile de construcții. Tot ceea ce am spus nu este O INDICATIE, CI UN ORDIN OBLIGATORIU.

I : Să ne mai mirăm că ~~xxxxx~~ cei din sală aveau impresia de se afla în fața unui nou cutremur? În seara aceleiași zile s'au primit ordine de încetare a consolidărilor, făcându-se avize / cu limitarea strictă a intervenției ingineresti pentru ca până la 23 August, Capitala să fie curată , fără schele, proaspăt văruiată . Pentru această operație din urmă folclorul bucureștean a inventat imediat un termen " tencueli anti-seismice!

BANDE : Musique

I : ~~In schimb,~~ Nu trecuseră nici trei săptămâni dela cutremur, când s'a convocat o consfătuire de lucru cu cadrele de bază din domeniul arhitecturii pentru stabilirea nu a perspectivelor ci a PERSPECTIVEI.

S : " Perspectiva, adică construcția unui nou centru politice-administrativ al Bucureștilui, ce urma să fie amplasat pe dealul Arsenalului, unul din puținele locuri ale capitalei care beneficiază de o largă perspectivă având 15-20 de metri deasupra străzilor înconjurătoare. Acolo vor fi clădite noile sedii ale Comitetului Central, Președenției Republicii, Consiliului de Miniștri- probabil toate în acelaș mareș edificiu, cap de perspectivă și punct central al întregii compoziții urbanistice. Alături sau în preajmă : o nouă sală mare a Congresselor, Biblioteca de Stat, Ministere, Muzeu, etc.. Consfătuirea de lucru prezidată de tovarășul Ceaușescu , a avut un elan unanim în fața mărețelor perspective indicate de Secretarul general ...

I : Iar un arhitect purtat de acest elan liric a găsit spontan o formulă fericită

S : " Marele Bulevard care va trebui străpuns, legând Calea Victoriei de Noul Centru , propun să ~~xxxxxxxxxxxx~~ poarte numele de " Calea Victoriei Socialismului" ! "

I : " Tovarășul Ceaușescu a fost vizibil mulțumit de această propunere și în curând, inspiratul arhitect a fost numit Arhitect Șef al Capitalei. Deci, în vreme ce, în toate Institutele de Proiectare se lucra febril, și cu sula în coastă, la Proiectele de consolidare a imobilelor avariate, la proiectele blocurilor noi ce urmau să înlocuiască pe cele prăbușite, forțe foarte impătante ale proiectării arhitectonice au fost scoase din competiție constituind numeroase colective pentru " perspectivă".

I - suite - In fine, soluția potrivită importanței excepționale a Obiectivului : un bulevard pronind de la Piata Unirii, sau chiar ~~mai~~ de mai departe, din Căuzași, trecând puțin peste Spitalul Brâncovenesc, răzând de pe suprafața Capitalei mari porțiuni din străzile

S : Sfinții Apostoli, Rahovei, Apolodor, Antimp, Bateriilor, Cazărmii, ~~și~~ inclusiv Schitul Maicilor și - vai ! - Biserica Antim. Cu mari eforturi din partea arhitecților, cu minuni de abilitate, ~~și~~ complexul Bisericii Antim a fost salvat. Lucru care nu s'a putut face, din nefericire, și cu Biserica Enei, care scăpase neatinsă din cutremur, dar nu și de pe macheta prezentată la Conducere, macheta de pe care tovarășul Ceaușescu a scos de două ori, bucăricea de carton ce reprezenta Biserica Enei. Gestul a fost just interpretat de cei de față și, în noaptea următoare, Biserica a dispărut de pe fața Capitalei.

I. Cam la un an după cutremur, macheta a fost aprobată de Conducere dar a apărut un element nou senzațional : pe lângă Colectivul principal care a prezentat soluția, cuprinzând câteva din numele cele mai importante ale arhitecturii românești, a apărut și o soluție prezentată de o necunoscută, Anca Petrescu. Cum a reușit această tânără să ajungă Acolo Sus , rămâne un mister pentru toată lumea.

S/ La ora actuală, exproprierile ~~numără~~ sunt în plină pregătire, primele sute din miile de apartamente care vor trebui demolate în final, sunt " vizate", evaluate.

I ; Evident că, pe lângă acest obiectiv principal, zeci și sute de alte proiecte de construcții și ansambluri urbanistice sunt vizionate de tovarășul Ceaușescu. El dă ~~și~~ indicații pentru fiedare colțigar al Capitalei, pentru toate colțigoarele din toate orașele prezente și viitoare ale țării. Există, de pildă, o certitudine , pentru urbanisții răspunzători de sistematizarea capitală... :

(revenir page 7 Alain)

I : Cu peste doi ani în urmă a apărut Legea Sistemizării Elaborată sub directa îndrumare a tovarăşului Secretar General, arătând că străzile trebuiesc să aibe normal 5 metri lăţime, adică 2 fire de circulaţie. În cazuri excepţionale, cu aprobări de foarte sus, se puteau proiecta şi străzi cu 4 fire circulaţie. În fine, marile magistrale, cu carosabilul de 18 metri lăţime, se limitau strict la 2-3 pentru fiecare oraş, numai cu aprobarea tovarăşului Ceauşescu. În felul acesta se pune capăt ireponsabilă risipe de spaţiu, de pământ arabil, scos din circuitul agricol : urbaniştilor trebuiau să înţeleagă că grija pe care o merită FIECARE METRU PATRAT DE PĂMÂNT AL PATRIEI, AL ORASELOR NOASTRE.

S : " Între altele, legea respectivă prevedea explicit: toate faţadele la trotuar ! Să se termine odată cu aşa zisele spaţii verzi, între ferestre şi trotuar.

I : În lege nu scria, dar mai abilitat decât legea se cunoştea ceva care

S : PLACE :

I : " Fronturi continue de blocuri pe ambele părţi ale străzii. 100 de metri, 300 de metri, 600 de metri de front continuu, spart doar de străzile transversale...

S ... lucru realizat cu succes pe Bulevardul Păcii - Armata Poporului, în Militari.

I : Vechea opoziţie a arhitecţilor, moştenită de la Le Corbusier, oricare de străzi -trangoale, se vădea o prejudecată dăunătoare şi provocând risipă. Locuri de joacă pentru copii ?

S : NU ASTA E PROBLEMA.

I. Dar în 1978, la un an după intrarea în vigoare a Legii sistemizării, tovarăşul Ceauşescu a vizitat, între altele, blocurile noi de pe bulevardul Titulescu, în plină construcţie, respectând fidel prevederile Legii. Şi blocurile...

S : NU AU PLĂCUT.

I : Au urmat şedinţele febrile şi panice. S'a renunţat totuşi la ideea, mult prea oneroasă de a demola travele din faţă a blocurilor gata înălţate. Intervenţia s'a limitat la cele care aveau turnate numai fundaţiile. Au fost retrase cu 5 metri înăoi, şi au reapărut spaţiile verzi, estompându-se în aceeaşi clipă din memoria urbaniştilor paragraful cu pricina din lege. La ora actuală se cam ştie ...

S : CE PLĂCE ŞI CE NU PLĂCE

I : Revenind în încheiere la viitorul Centru Politico-administrativ, pentru îmbogăţirea experienţei cadrelor noastre din proiectare, în vara lui 78, un grup de specialişti (arhitecţi, ingineri, artiştii plastici) au făcut o vizită de studii şi de schimb de experienţă în

China și în Coreea de nord, având marele privilegiu de a putea vizita
Palatele Conducerii din Pekin și Phenian. Se pare că, după prezentare la
Conducere a celor văzute, uriașul ~~palat~~^{palat} al tovarășului Kim Ir Sen, fără
egal în lume ca proporții, materiale prețioase și tablouri realist-socia-
liste 15 x 30 metri (înfățișându-l pe Iubitul Conducător și Eroicul
Popor)...

S : PLACE I

Musique et Indicatif

Amintim că

S : Emisiunea " Povestea Verbei " e difuzată în fiecare Duminică
seara la ora 20 și 10, și repetată la 23 și 10, ora României.

Aici e Radio Europa Liberă.

28' 38.

COPY CONTROL SLIP

Please attach this form to your photocopies for future reference.

Researchers are responsible for recording the location of documents. Citations and footnotes should include the following information:

HOOVER INSTITUTION ARCHIVES

* Collection title: RFE Broadcast Records

* Box number: 3811

* Folder ID: 2

NB This material maybe protected by copyright law (Title 17 U.S. Code). This copy is made for your personal use only.

The Hoover Institution would appreciate being notified about the publication of any documents in its custody. The title of the publication or a copy should be sent to the Hoover Institution Archives, Stanford, CA 94305-6010.